

«VESTFOLD-MODELLEN»

Modell for nettstudier på Fagskolen i Vestfold

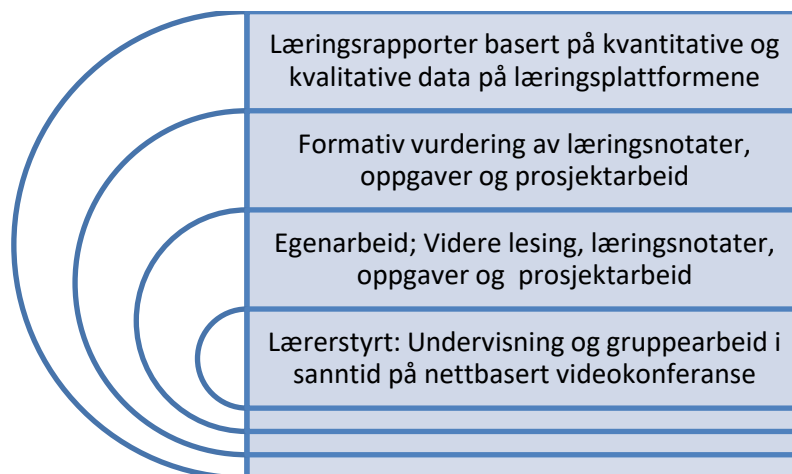
Innledning

Fagskolen i Vestfold (FiV) ved styret og ledelsen, har valgt å satse strategisk på etablering av nettstudier. Det vil si studier, hvor studenter skal kunne gjennomføre studier helt og holdent virtuelt, og ikke måtte reise til Vestfold på samlinger. FiV jobber for høy kvalitet på både de stedbaserte og de nettbaserte studiene, noe som krever kvalitet i alle ledd – ledelse, administrasjonen, lærernes praksis og studentenes læringsprosess. Modellen er designet for å gi studentene best mulig læringsutbytte, og for å gi FiV som organisasjon grunnlag for organisatorisk læring og utvikling.

Her beskriver vi modellen og begrunner pedagogikken og didaktikken.

E-læringsmodellen som benyttes er utviklet av lektor og nettpedagog Vidar Luth-Hanssen, og er under videreutvikling sammen med Vivian M. Luth-Hanssen, utviklingsleder / e-læringskoordinator. Begge er ansatt på FiV.

Modellen

Kunnskapssyn og pedagogisk plattform

Modellen bygger på en pedagogisk og didaktisk plattform, som er valgt for å imøtekomme voksnes måter å lære på. Fagskolene rekrutterer studenter som har erfaring fra arbeidslivet. Enten har studentene fagbrev med varierende grad av erfaring fra yrket, eller de har minst 5 års relevant

yrkeserfaring. Fagskolestudenten kan være en ung person som nettopp har fått fagbrevet eller det kan være en erfaren fagarbeider, en prosjektleder eller mellomleder med mange års praktisk erfaring. Studentene er derfor vant

til å utvikle kunnskapen sin i samhandling og interaksjon med kollegaer i en felles praksis. Dette er en annen forutsetning for læring enn for eksempel ungdommer i videregående skole eller de fleste studentene på høgskoler og universiteter har. Fagskolestudenter skal oppleve en praksisnær opplæring, som videreutvikler deres erfaringer fra egen praktiske erfaringer i yrket. Læringsteorien vi benytter er *sosiokulturell læring* (Lave og Wenger, 1991). Teorien legger til grunn en prosessuell forståelse av kunnskap. Det vil si at kunnskap forstås som kontekstspesifikk og utvikles mellom personene som deltar i et praksisfellesskap.

For å tydeliggjøre vårt pedagogiske ståsted for e-læring vil vi også referere til Knut Illeris (Illeris, 2006). Et viktig poeng for Illeris når det kommer til voksenopplæring er *kritisk refleksjon*. Han definerer kritisk refleksjon som transformativ læring. Transformativ læring innebærer at fagskolestudentene er bevisste, tar stilling til og reviderer sine meningsperspektiver, og de mentale vanene som følger disse meningsperspektivene. I følge Illeris er kritisk refleksjon og tenking grunnleggende prosesser innenfor voksenopplæring.

Fagskolen har som oppgave å knytte inn ny teoretisk kunnskap med studentenes tidligere og kommende yrkespraksis. Innenfor denne pedagogiske forståelsen skal hver student, ut fra sitt ståsted, kunne nå læringsutbyttene i studieplanen. Læreren trenger kontinuerlig tilbakemelding og oversikt over studentenes læringsprosess for å kunne justere. Modellen må være dynamisk og fleksibel for å få dette til. Læringsrapporter til studenter, lærere og ledelse er viktige deler av modellen for å lykkes med dette.

Organisatorisk læring

Modellen er ambisiøs og dynamisk, og skal utover å gi studentene gode læringsprosesser, også sikre og videreutvikle kvaliteten i nettstudiene ved skolen. Modellen legger til rette for dobbeltkretslæring (Argyris og Schön) for ledelse og lærere. Dobbeltkretslæring vil si å ta grunnleggende forståelser og antakelser til revisjon med jevne mellomrom, særlig når det oppstår avvik. På denne måten er det mulig for ledelse og lærere å lære og utvikle sin praksis. Skolen har et godt kvalitetssystem, som er i kontinuerlig bruk, og har dermed gode forutsetninger for å omsette forbedringer inn i et system. Skolen kan utvikle seg gjennom organisatorisk læring.

Dette innebærer løpende undersøkelser og rapportering på studentenes innsats og læringsutbytte og deres oppfattelse av læringsmiljøet sett i forhold til læringsutbyttet. E-læringskoordinatoren analyserer både kvantitative og kvalitative data (Learning Analytics), som hentes inn gjennom læringsplattformen. Analysene og konklusjonene blir gjort tilgjengelige for ledelse, lærere og studenter gjennom månedlige *læringsrapporter*. Læringsrapportene og bruken av dem er fortsatt under utvikling.

Fra taus til eksplisitt kunnskap

Som allerede nevnt synliggjør Illeris (2006) at voksne i stor grad bygger på sine personlige erfaringer når de lærer. Polanyi (1966, 2009) har argumentert for at etter hvert som praksiskompetansen og ekspertisen øker, så blir en del av kunnskapen «taus». Dette betyr at det er kunnskap som er vanskelig å formulere og synliggjøre for andre. Det er noe man bare «kan» på bakgrunn av erfaring. En viktig prosess i en felles kunnskapsutvikling er derfor å gjøre læringsutbytte eksplisitt og delbart. Studentene kommer til studiet med mye taus kunnskap, og blir utfordret til å formulere kunnskapen og læringsutbyttet sitt, både skriftlig og muntlig i nettstudiene. Ved å bruke læringsnotater for både å synliggjøre faglig utbytte og å reflektere over egen læringsprosess og muligheter for å omsette læring til praksis, trener studentene seg på ferdigheter de trenger for å bringe kunnskap tilbake til arbeidsplassen sin.

Særlig Nonaka og Takeuchi (1995) har vist at gjennom felles refleksjoner i praksisfellesskap kan noe av den tause kunnskapen komme frem, bli eksplisitt og inngå i felles læringsprosesser for å bli verdifull for hele arbeidsgruppen og organisasjonen.

Modellen legger til rette for at studentene skal være en del av et praksisfellesskap med hverandre og lærerne mens de studerer. De skal kunne lære av hverandre like mye som av lærerne gjennom kollaborative læringsaktiviteter på flere plattformer.

Alle besvarelsene og tilbakemeldingene på både læringsnotater og oppgaver er åpne og tilgjengelige for deltakerne på studiet. Valget av e-læringsplattformene, videokonferanse systemet og lukkede Facebook grupper for hver klasse er gjort for å skape flere både formelle og uformelle læringsarenaer hvor praksisfellesskapet kan utvikles. Studentene som deltar på e-lærings studie er som regel i arbeid ved siden av studiet. Oppgaver og aktiviteter er designet for å knytte arbeidssituasjonen inn i læringssituasjonen, slik at det er sammenheng mellom studiet og hverdagens praksisfellesskap.

Studentene metalærer om sosiokulturelle læringsfellesskap med digitale verktøy og plattformer, og kan ta denne viktige kompetansen med seg tilbake til arbeidsplassene sine. På denne måten bidrar Fagskolen med ferdigheter i både organisatorisk læring og livslang læring for studentene.

Engasjement og motivasjon

Engasjement og motivasjon er viktig i enhver læringssituasjon. For å få høy gjennomføring på nettstudier er det nødvendig å gi dette særlig omtanke.

Voksne trenger å se nytteverdien av læringsprosessen. Undervisningsinnholdet må være nært tilknyttet den voksnes praksis, slik at undervisningen bidrar til nyttig læring, slik den enkelte oppfatter det. Dette knytter an til det sosiokulturelle læringssynet vi har lagt til grunn. Studenten må oppleve å være i en utdanning som er relevant for næringslivet, og som posisjonerer dem i arbeidsmarkedet.

Motivasjonen kan forsterkes av at praksisfellesskapet på arbeidsplassen verdsetter og etterspør nyttig kunnskap. For å både skape og opprettholde engasjement og motivasjon hos voksne blir det derfor viktig at undervisningen knytter an til den enkeltes konkrete livs- og arbeidssituasjon. Oppgaver blir designet til å ta utgangspunkt i hver enkelt students arbeidssituasjon, og helst svare på en relevant faglig utfordring deres arbeidssted opplever.

Spesielt når studiet gjennomføres virtuelt og studentene ikke fysisk er sammen, er det viktig å skape kontakt og fellesskap. Læreren og medstudenter blir kjent med hverandre gjennom forelesninger og gruppearbeid på videokonferansene, som foregår systematisk og jevnlig. Det benyttes ikke ferdiginnspilte undervisningsvideoer.

Utviklingsleder og e-læringskoordinator

Side 3 av 5

Erfaringen så langt er at studentene opplever et nært forhold til både læreren og medstudenter. Gruppeoppgaver og avsluttende prosjektoppgave benyttes for å knytte studentene sammen i læringsfellesskap.

Nettstudiene ved FiV tilbyr stor grad av fleksibilitet. Voksne mennesker har familie og andre forpliktelser, og som alle voksne vet, så skjer det mange uforutsette ting i løpet av et studieår. Det er etablert et rammeverk for kontakt og framdrift på læringsplattformen, og alle studenter får jevnlig individuelle tilbakemeldinger og vurderinger fra læreren. I tillegg får studentene oppmerksomhet fra og kontakt med e-læringskoordinatoren, blant annet gjennom månedlige *læringsrapporter*. Dette har til sammen vist seg å kople studenter på studiene igjen, selv om de i perioder har måttet bruke tiden på andre ting i livet. Det gir en fleksibilitet i forløpet, som voksne studenter trenger for å kunne delta.

Å «bli sett» gjennom læringsrapporter

Fagskolen i Vestfold har etablert en funksjon for nettstudiene – e-læringskoordinator – som skal støtte studentene, og støtte og avlaste både ledelsen og undervisningspersonalet. E-læringskoordinatoren skal i tillegg bistå med etablering, utvikling og drift av nettstudier. E-læringskoordinatoren innhenter kvalitative og kvantitative data fra læringsplattformene månedlig, som sammenstilles til en læringsrapport. Det lages en rapport til ledelsen og læreren, og en annen rapport til studentene. Rapporten skal gi både studentene, faglærerne, avdelingslederne og rektor styringsdata. Rapporten danner grunnlag for at studenter og faglærere kan ha dialog om viktige aspekter av læringsprosessen, og at ledelsen og lærere kan gjøre det samme. Studentene opplever å «bli sett» og å «bli tatt på alvor» som enkeltpersoner og som gruppe.

I tillegg vil rapportene gi lærere, avdelingsledere og rektor informasjon som viser om praksis stemmer med systembeskrivelser. Rapportene tenkes å fungere som underveisvurderinger, som gjør at nødvendige tiltak kan iverksettes i tide. Viktige faktorer her er f.eks. lærernes funksjonsnivå, frafall blant studentene, studentenes innsatsnivå, utvikling av studentenes karakterbilde over tid.

Konstruktivt fokus med løsningsfokusert tilnærming (LØFT)

Rapportene skal virke motiverende og helst ha en oppløftende og igangsettende effekt. Fokuset og språket er løsningsfokusert. Det vil si at det benyttes konstruktive og positive formuleringer. Det legges til grunn en antakelse om at studentene i utgangspunktet har vært motiverte, og har et mål med studiet. Læringsrapportene skal støtte dette ved å synliggjøre fremgang og innsats. Men for voksne skjer det uforutsette ting i livet, som kan virke forstyrrende på studieplaner. I den felles studentrapporten benyttes ikke navn. E-læringskoordinatoren følger opp studentene som henger for langt etter med enten epost eller telefonkontakt, og noen ganger begge deler. Ofte har det vist seg at det har skjedd viktige og utfordrende ting i livet til studenten, og når de opplever seg sett på en positiv måte, kan det se ut som om det bidrar til å fastholde målet og komme på sporet igjen.

Oppsummering

Fagskolen i Vestfold tilbyr fleksible nettstudier for fagarbeidere, som ikke har anledning til å delta på stedbaserte studier, men som allikevel ønsker å kvalifisere seg videre i arbeidslivet. Nettstudiene gjør det mulig å bo hvor som helst, og allikevel delta i en offentlig utdanning, som er godkjent av myndighetene og tilbyr kvalitet og resultater.

Pedagogikken og tilretteleggingen av studiene sikrer at utdanningen imøtekommer den voksne fagpersonen sitt læringsbehov og livssituasjon. Studentene opplever et relevant læringsfellesskap og tett kontakt med både lærere og

e-læringskoordinator, som betyr mye for god gjennomføring. Nettstudiene ved FIV er i tett kontakt med næringslivet og utvikler seg i takt med næringslivets behov.

Referanser

Argyris, C. & D. Schön. (1978). *Organizational learning: A theory of action perspective*. Reading, Mass.: Addison-Wesley.

Illeris, Knud (2006). *Læring*. Roskilde Universitetsforlag.

Lave J., & Wenger, E. (1991). *Situated Learning: Legitimate Peripheral Participation*. Cambridge: Cambridge University Press.

Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1995) *The Knowledge Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation*. New York: Oxford University Press.

Polanyi, M. (1960). *The Tacit Dimension*. London: Routledge and Kegan Paul.